

FOND ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
FUND FOR AN OPEN SOCIETY, SERBIA

Pestalozzi Children's Foundation

Education and intercultural competence – worldwide

САРАДЊА ШКОЛЕ СА НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

*Пројекат Једнаке шансе
у средњошколском образовању
2005 - 2013*

ШТА ШКОЛА ЖЕЛИ ДА ОСТВАРИ САРАДЊОМ СА НВО И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ?

Циљеви сарадње:

- Подршка развоју капацитета локалне заједнице за инклузију
- Допринос развоју климе прихватања ромске деце у школском и ширем друштвеном окружењу
- Подизање осетљивости у заједници за потребе деце – младих из мањинских група
- Изградња савезништва са свим институцијама у граду и околини- у циљу решавања конкретних проблема које породица / ученици имају у школовању
- Стална комуникација и поверење на релацији школа- локална заједница.

Очекивани исходи сарадње:

- Оснажене основне и средње школе за непосредну размену искустава и примера добре инклузивне праксе
- Локална заједница препознаје вредности модел школа, развија сарадњу између школа, утиче на њихово умрежавање и подстиче њихов даљи развој.

Сарадња школе са невладином организацијом може значајно да допринесе обогаћењу наставног процеса и успешнијем остварењу мисије школе. Сарадњом је могуће повећати квалитет услуга које школа пружа.

Школа као установа има своју мисију и визију. Мисија и визија су дефинисане у Школском развојном плану. Свака Невладина организација има такође сопствену мисију и визију, дефинисану у акту оснивања или Статуту. Уколико се пронађу заједнички интереси и слични или исти циљеви две организације (школе и НВО), уколико су њихове мисија и визија компатибилне, могућа је успешна сарадња између школе и НВО.

Мисија средње стручне школе је образовање ученика за одређена занимања, васпитавање ученика/младих за активно укључивање у грађанско друштво, стицање знања и вештина потребних за успешан професионални рад живот. Мисија НВО може се такође односити на образовање и васпитање младих (на пример мисија ромских НВО може бити укључивање што већег броја младих Рома у образовање и подршка њиховим породицама за школовање). Ове две мисије се могу веома лепо заједнички остварити сарадњом и заједничким креирањем услова за примену принципа *Једнаких шанси у средњошколском образовању*.

КАКО ОСТВАРИТИ ОВУ САРАДЊУ?

Први корак је у школи потребно оформити тим који ће реализовати све задатке и активности сарадње о којима се школа, НВО и релевантни представници локалне заједнице договоре. Тим школе се договори о принципима рада, а затим подели улоге и одговорности чланова (према предвиђеним активностима):

- Организовање семинара за наставнике
- менторски рад са наставницима –
- радионице са младима,
- рад у локалној заједници (са родитељима и ученицима основне школе, локалним самоуправама и другим релевантним институцијама као што је центар за социјални рад, тржиште рада, градске/општинске власти итд.).

Тим дефинише и одговорности за поједине сегменте пројекта (као у пројекту *Једнаке шансе у средњошколском образовању*):

- координатор за реализацију мини-пројеката у школи
- сарадник за решавање конкретних појединачних проблема са којима се ученици и њихови родитељи суочавају у школовању, посебно ученици ромске националности
- супервизор за рад са младима (припрема ученика за укључивање у активности планирања и реализације пројекта, рад мониторинг тима младих, акције младих и сл.) .

Затим је неопходно омогућити размену позитивних искустава у сарадњи са невладиним организацијама и локалном заједницом, уз климу поверења и повећавани интерес и мотивисаност свих страна (школе, НВОи локалне заједнице) за сарадњу.

Сарадња се најчешће одвија у оквиру пројекта који у потпуности дефинише све пројектне активности (на основу постављених циљева пројекта), одговорности школе, локалне заједнице и НВО, динамику реализације, праћење и вредновање остварености циљева пројекта.

Повезивање, стварање партнерских односа учесника у Пројекту, остварује се кроз Споразум о сарадњи. Споразумом су обухваћене све партнерске организације у Пројекту и дефинисани сви услови сарадње: време трајања пројекта, извори финансирања, циљеви пројекта, Логички оквир, Годишњи акциони план, начин рада и извештавања. Споразум потписују и оверавају сви партнери у Пројекту.

АКТИВНОСТИ КОЈЕ ПОДРЖАВАЈУ САРАДЊУ

1. Семинари, предавања, радионице, трибине

- Рад на повећању осетљивости наставника, активиста НВО, представника локалне заједнице за рад са ученицима/ родитељима из мањинских и маргинализованих друштвених група
- Радионице за рад са младима о специфичностима мањинских и маргинализованих друштвених група (на пример о култури, обичајима и традицији Рома и сл.), као подршка наставницима и НВО активистима за развијање инклузивног приступа
- Заједничка подршка школе, НВО и локалних власти и институција родитељима из мањинских и маргинализованих заједница за укључивање њихове деце у средњошколско образовање

2. Подршка партиципацији младих

- Подстицање ученика за активно укључивање у различите пројектне активности сарадње школе са локалном заједницом и НВО
- Изградња капацитета ученика за улогу вршњачких едукатора у разним областима (здрави стилови живота, превенција насиља),
- оснаживање младих за волонтаризам и активизам, за лидерство и активно укључивање у рад са групама младих у локалној заједници уз подршку школе и НВО
- Формирање Мониторинг тима младих – за праћење остваривања њихових права у образовању и заступање тих права у локалној заједници, уз подршку НВО и школе
- промоција/презентација резултата тима младих другим ученицима, активистима НВО и представницима локалне заједнице

3. Сарадња са медијима

- Неопходно је укључивање медија у све важне манифестације у школи које су резултат сарадње школе са НВО и локалном заједницом
- Новинарски чланци о постигнућима ученика (освојене награде на такмичењима, у ваннаставним активностима, за активизам младих и развој интеркултуралности) значајно доприносе информисаности заједнице о активностима школе и подршци НВО школе и младима у остваривању ових резултата
- Гостовање на локалној ТВ успешних ученика из школе – освајача награда и признања и промоција добре праксе школе у сарадњи са НВО и локалном заједницом подижу, кредибилитет школе у професионалној и широј јавности.

4.Сарадња са локалним институцијама

- Поред редовног праћења здравственог стања ученика, сарадња са Домом здравља може да омогући и презентовање садржаја из области превенција оралног здравља, превенције злоупотребе психоактивних супстанци, репродуктивног здравља, превенције насиља.

- подршка за укључивање ученика у савладавање наставног програма по ИОП-у (за ученике којима је по процени надлежних стручњака и Тима за ИО потребна подршка у савладавању наставних садржаја)

- Центар за социјални рад у школи може да реализује различите програме подршке за ученике, као што су радионице о насиљу у породици, вршњачком насиљу, ненасилној комуникацији, као и програме подршке за наставнике (као што је искуство у раду са некомплетним продицама и породицама са израженим проблемима у функционисању)

5.Сарадња са одговорним структурама локалне заједнице на унапређењу образовања Рома

-Формирање Локалног интер-ресорног тима за унапређење образовања ученика из мањинских и маргинализованих друштвених група

- подизање нивоа информисаности локалних структура власти о значају подршке образовању Рома

- Покретање различитих иницијатива према граду или општини за обезбеђивање материјалних и других услова подршке образовању Рома и других ученика из мањинских и маргинализованих заједница

- Формирање базе података о броју ученика из мањинских и маргинализованих друштвених група којима је потребна подршка за упис у предшколско, основношколско и средњошколско образовање.

6.Размена међу професионалцима о искуствима и доброј инклузивној пракси

- организовање Јавних форума на којима професионалци из различитих образовних институција анализирају своја непосредна искуства у инклузији, са посебним освртом на инклузију Рома и унапређују своју праксу

- организовање дебата и трибина о „вршћим питањима“ инклузивног образовања са циљем развоја и унапређења компетенција, промене ставова и усвајања вредности инклузивног друштва

- Учешће на културним манифестацијама локалне заједнице (Ноћ музеја и сл.)

7. Сарадња са локалном школском управом

- формирање базе података о потребама ученика и породица из маргинализованих друштвених група (списак ученика са потребама за посебном подршком и применом ИОП-а)
- заједнички рад на остваривању права ученика за посебном подршком (кроз Интерресорне комисије и друге структуре локалне самоуправе и локалне институције – МОП и друге субвенције)

ШТА ШКОЛА ДОБИЈА САРАДЊОМ И ПАРТНЕРСКИМ УКЉУЧИВАЊЕМ У ПРОЈЕКАТ?

- У пројекту *Једнаке шансе у средњошколском образовању*, школа је у великој мери захваљујући сарадњи са невладином ромском организацијом, постала место нових, другачијих активности. У Школи су радионице, форуми, мини пројекти, интерактивне наставне методе, размена ученика, путовања, ученички форуми и плакати о акцијама ученика, позоришне представе, музички спотови, анимације, брејк-денс и други перформанси, уличне акције, потпуно прихваћени као део годишњег школског програма и устаљени облици рада у школи и партиципације младих.
- Врата школе су увек отворена за све који желе да помогну и допринесу бољем успеху ученика или њиховом активном учешћу у бројним ваннаставним активностима.
- Промене су допринеле побољшању климе у школи, повећаном ућешћу ученика у животу и раду школе и учешћу родитеља не само кроз Школски одбор и Савет родитеља, већ и на трибинама, школским форумима и слично.

Неке од пројектних активности које подразумевају сарадњу школе, НВО и локалне заједнице:

- Мини пројекти и Форуми за промоцију различитости, интеркултуралности, тимског рада, дечијих права, интерактивних наставних метода ...
- Радионице које реализују наставници у пару са ромским активистима из области образовања против предрасуда и дискриминације
- Радионице за ромске родитеље (ромски активиста и наставник у пару) - у Основним школама, за промоцију наставка школовања и афирмативних мера за укључивање ромске деце у образовање
- Хоризонталним учењем „наставник каставнику“ обучени наставници - ментори преносе стечена знања и искуства својим колегама/наставницима-ученицима и тако на једноставан и ефикасан начин шире методе интерактивне наставе као подршка развоју критичког мишљења код ученика.

- Форуми за родитеље – ко подршка партиципацији родитеља у животу школе (формирање Тима родитеља на нивоу одељења као проактивног тела)
- Интеркултурална размена ученика (ромских и неромских), наставника и активиста из НВО у Дечијем селу у Трогену у Швајцарској укључила је радионице за боље упознавање са дечијим правима и принципима интеркултуралности.
- Ученици ромске националности могу добити веома велику потпору за наставак школовања и укључивање у рад Ученичког парламента и Тима младих за једнаке шансе (једна ученица ромске националности је две године била укључена у рад Панела младих саветника при канцеларији заменика омбудсмана за дечја права)
- Видљивост и презентација активности кроз фото изложбе и прилоге у школским новинама и на веб сајтовима школа и НВО, учествовање на Конференцији посвећеној иновацијама у образовању у организацији Министарства просвете, активности и примери часова објављени у приручнику *Школа једнаких шанси*.

КАКВИ СУ РЕСУРСИ ШКОЛИ ПОТРЕБНИ ЗА САРАДЊУ И ПАРТНЕРСТВО СА ДРУГИМА?

- Потребно је неколико наставника који су обучени за писање пројеката или имају искуства у раду НВО, наставници који желе да раде ваннаставне активности јер оне доприносе бољем раду школе и њиховом личном развоју
- Простор за рад (доступан је у свакој школи)
- Ученици и наставници који желе активно да учествују (што се увек деси ако виде добре резултате за школу и за свој лични напредак)
- Добра воља и позитивна енергија!

Брошура је креирана у оквиру пројекта „Једнаке шансе у средњошколском образовању“, који се од 2005. године реализује у Нишу, Крагујевцу, Новом Саду, Крушевцу, Лесковцу и Суботици уз подршку Песталоци дечије Фондације - Швајцарска и Фондације за отворено друштво Србије, која је уједно и оперативни партнер.

Пројекат реализују ЦИП - Центар за интерактивну педагогију - Београд, Ромско српско пријатељство СТАБЛО - Крагујевац, Удружење ромских студената - Нови Сад, Едукативни центар Рома - Суботица, Политехничка школа - Крагујевац, Школа моде и лепоте - Ниш и Техничка школа „Павле Савић“ - Нови Сад.